

Silo, 2 februari 2020 Aan Tafel!

Overdenking door Hans Baas

Schriftlezing: 1 Korinthe 11: 17-29, 34.

Viering van het avondmaal, een verhaal van jou en mij....

In mijn studietijd in Utrecht sprak of discussieerde ik graag met die strenge jonge gereformeerde medebroeders. Met strakke normen over seksuele moraal. Een duidelijk verhaal over hoe je een verlovingsstijd vormgeeft. Maar ja, de praktijk is wel eens anders.

Of over hoe je de Bijbel leest als gedichteerde en onfeilbare waarheid of verzameling van verhalen van mensen met die Ene. Over Gods oordeel, uitverkiezing en alles wat daarbij hoort. Theologische scherpslijperij waarin het mes op tafel ligt...

Het ging om je gelijk halen soms deed dat pijn als dat niet lukte, de ander in de hoek zien te krijgen met jou kritische vragen of je scherpe mening. Maximalisatie van je eigen mening en je eigen ruimte in de discussies.

Mondig was ik, soms wel "te", het ging niet om de ontmoeting maar om het eigen gelijk. Degenen die het mist op hun bekkie waren gevallen, de snelle denkers, de spitsvondige redenaars die bewonderde ik ook wel stiekem.

Maar als het over het avondmaal ging waren we toch vaak voorzichtiger... Waarom eigenlijk vraag ik me nu wel eens af.

Kennelijk komt dat er bij het avondmaal meer op aan. Confrontatie met de heiligheid van God? Het avondmaal als ritueel waarin God heel dichtbij is? Die vertrouwde woorden over brood en wijn, die ons allemaal verbinden. Delen, ontvangen en doorgeven (*verkondigen*).

Bij sommige mensen: Huiver! Die huiver wordt ongetwijfeld ook gevoed door een tekst als hier in Korinthe. Laat iedereen zich toetsen voordat hij deelneemt. Dat is een tekst die in de geschiedenis soms een eigen leven is gaan leiden. Los van dit hoofdstuk. Het woordgebruik leent zich er ook voor.

Toets jezelf: Dat haakt heel gemakkelijk aan bij een wettische dat in ons zit. En ja laten we eerlijk zijn elkaar de maat nemen gaat ons ook gemakkelijk af...

Maar bij het avondmaal. Het lichaam van Christus onderscheiden. Dat neigt naar mystiek. Alsof dat avondmaal met een speciaal soort heiligheid is omgeven. En je dus als mens wel heel erg moet opletten.

We moeten deze oproep goed lezen en goed begrijpen waar het over gaat. Dan is het inderdaad een heel dringende oproep, maar ik lees het anders dan meestal gelezen.

Het is een oproep die ook heel alledaags is. En die ook aansluit op het alledaagse leven in Korinthe. Paulus wijst op grote problemen: Uw samenkomsten doen meer kwaad dan goed. Meesters en slaven, de "haves" en de "have-nots", bij Paulus (*en voor God*) zijn zij allemaal gelijk, broers en zussen van elkaar.

In deze brief schrijft Paulus: Jullie onderscheiden het lichaam van Christus niet. Dat is ernstig...

Het is belangrijk om te zien waarom Paulus dat zegt. Hij heeft een heel concrete reden. Er zijn misstanden in Korinthe en dus ook bij het avondmaal. Er is verschil tussen armen en rijken. Rijk en arm, meester en slaaf waren tot geloof gekomen. Maar de verhoudingen tussen hen waren niet veranderd. De één mondig de ander nog steeds monddood, de één machtig de ander nog steeds onmachtig. Hier gaat het spreekwoord op dat de brutalen (*vaak een minderheid*) de halve wereld bezitten.

Men vierde avondmaal volgens sommige bronnen vaak tijdens een gemeenschappelijke Agapé maaltijd en op voet van gelijkwaardigheid. En voor die maaltijd nam ieder zijn eigen eten mee en dat werd gelijk en naar behoefte onder iedereen verdeeld.

Maar hier eten de rijken veel, de armen hebben honger. Hoe het praktisch ging weten we niet precies. – praktische invulling/uitleg, slaven en meesters, de herenboer en de arbeiders op het veld - Maar hier ging het om: Rijken eten veel. Armen hebben honger.

Dat is een rode draad door dit gedeelte. Vandaar de afsluiting in vs 34. Wie honger heeft kan beter thuis eten. Je kan het ook lezen als: wie te gulzig is, kan maar beter zijn gulzigheid thuis uitleven. Met die afsluiting geeft Paulus aan dat het daar over gaat. Letterlijk: **hoe zit je samen aan tafel.**

Daarom gaat Paulus terug naar het begin wat gebeurde er ook al weer, wat mogen we ons herinneren...

Jezus zelf heeft het avondmaal ingesteld en we horen de woorden: "Dit is mijn lichaam. Dit is mijn bloed". Hij heeft zich overgegeven om ons nieuw leven te geven. Voor onze zonden gestorven. En altijd bij het avondmaal is dat de verkondiging. De tekens van brood en wijn vertellen het verhaal van de dood van Jezus. Voor ons, d.w.z. voor mij, voor jou, kijk eens om je heen het is voor ons allemaal.

Hij gaf zichzelf met zijn hele hebben en houden, tot aan de laatste grens. Dus altijd wanneer dit brood eet en uit de beker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat Hij komt. Dat mag je doorgeven aan elkaar...

Jezus gaf zichzelf zodat wij nu zijn lichaam zijn. In hoofdstuk 12 werkt Paulus dat beeld verder uit. **We zijn allen gedoopt in één Geest en we zijn daardoor één lichaam geworden. De gemeente is het lichaam van Christus.** En wie de gemeenschap onderuit haalt tast het lichaam van Christus aan. Dan doe je hetzelfde als diegenen die Jezus kruisigden. Dan kom je aan zijn lichaam.

Als je dan de oproep van Paulus hoort dan is de vraag of opdracht: "Toets jezelf"!

Bedenkt of je het lichaam van de Heer wel goed onderscheidt. Dat is heel nuchter. Het heeft niets te maken met "*iets magisch*" dat bij het avondmaal plaatsvindt. Wees niet bang voor iets ongrijpbaars of een heiligheidsideaal waar je niets aan kunt doen.

Vraag je niet teveel af of je wel *waardig* bent om het avondmaal te vieren... Als het alleen op eigen kunnen aankomt zijn we dat toch niet. Maar kom zoals je bent met je onhebbelijkheden en zonden en vertrouw op de vergeving door Jezus.

En wees nuchter. Als er concrete moeite in je leven is - of met een groot woord: zonde - vier vooral dan het avondmaal! Als een getuigenis dat je van daarvan af wilt. En roep hulp in om er van af te komen als het niet alleen lukt.

Vraag jezelf eens af of je het "lichaam" wel onderscheidt. Dat is juist helemaal niet ingewikkeld of angstig. Kijk gewoon eerlijk hoe je deel uitmaakt van de gemeenschap.

En laten we dan gewoon ook maar heel eerlijk zijn. Wij zijn een heel andere gemeente dan die in Korinthe. Laten we onze zegeningen tellen maar tegelijk alert zijn, bewust zijn.

Als er armoede is in de gemeente vertrouwen we er dan op dat de diaconie dat namens de hele gemeente wel afhandelt?.. Wat als we meer geld nodig hebben, zijn we bereid daarvoor een offer te brengen? Ben ik bereid zelf mijn steentje bij te dragen in tijd, in aandacht?

Toets jezelf. Bedenk wat de gemeenschap je waard is wat is mijn plaats hier op dit moment. Bedenk wat het Jezus waard was. En volg Hem. Dan ben je als vanzelf deel van zijn lichaam.

Mondigheid heeft dan ook te maken met hoe ik naar die ander kijk: Acht ik de ander hoger dan mijzelf? Dan gaat het om de vraag welke ruimte ik in neem. Ik denk dan aan de laatste regelrecht en het stukje van Inge: Ken ik mijn plaats, neem ik de juiste plaats in? Zoek ik de plek waar ruimte is voor jou én voor mij, een dynamisch proces afhankelijk van de situatie. Ben ik op mijzelf gericht of laat ik voldoende ruimte voor de ander.

Een proces van samen zoeken, samen delen, ontvangen en doorgeven en dat mogen we ook straks vieren met brood en wijn. In het breken en delen zijn we samen één en daarom één lichaam om levende getuigen te zijn van Hem in spreken en zwijgen, in doen en in laten.

Amen.